

Özel Öğretim Yöntemleri

Cavit Binbaşıoğlu

İLKOKULDA OKUTULAN DERSLERİN
PSİKOLOJİK TEMELLERİ VE ÖĞRETİMİ

6. Basım

Binbaşıoğlu
Yayınevi

Önsöz

«Özel Öğretim Yöntemleri» adlı bu kitabımın beşinci basımını yaptırmış olmanın mutluluğunu duyuyorum. Bunu sağlayan değerli öğretmen arkadaşlara teşekkürlerimi sunarım.

Kitabım, ilkokullarda okutulan bütün derslerin özel öğretim bilgilerini kapsamaktadır. Her dersin öğretimi ile ilgili olarak, o dersin :

1. Niteliği, ilkokul dersleri ve yaşamdaki yeri ve önemi;
2. Amaçları;
3. Öğretimiyle ilgili psikolojik etkenler;
4. Her sınıfta yer alan konuları;
5. Öğretim yöntemleri;
6. Ders planlarının hazırlanması ve uygulanması;
7. Değerlendirilmesi;
8. Araç ve gereçleri

üzerinde oldukça ayrıntılı bir biçimde durulmuştur.

Kitabı bu basıma hazırlarken yeniden gözden geçirdim. Konuların daha iyi anlaşılmasını sağlayıcı şekil ve şemalara yer verdim. Anlatımları da daha anlaşılır bir biçime soktum. Daha önceki basımlarda bulunmayan ünite ve ders planlarının hazırlanması ve uygulanması ile öğretimin değerlendirilmesine özel bir yer ayırdım. Bunu, özellikle ilk ünite dersi olan «Hayat Bilgisi» ile ilk anlatım dersi olan «İlkokuma - Yazma» dersi içinde yaptım. Diğer ünite ve anlatım derslerinde -birbirine benzediği için- bu kısımlara yollama yapma ile yetindim. Kitabın en yeni ve en kullanışlı tarafı da bu kısımlar olmuştur. Bunu yaparken iki noktayı göz önünde bulundurdum: (1) Dersin klasik, yani öğretmen egemenliğinde uygulanan biçimi, (2) Dersin küme ya da ünite (proje) çalışmalarıyla uygulanan biçimi. Bu iki öğretim biçiminin her birini bilimsel temellere dayandırmaya çalıştım. Böylece, öğretmen arkadaşlarımın daha bilinçli bir öğretim yapmalarına olanak sağladığımı sanıyorum. Sunduğum plan örnekleri ve açıklamaları, amaç ve etkinlik seçme anahtarlarıyla ve değerlendirme ölçütleriyle, öğretmen arkadaşlarımızın en çok sıkıntı çektikleri konularda, onlara en önemli başarı anahtarını sunuyorum. Bundan sonrası, artık öğretmen arkadaşların yaratıcılığına kalmıştır. Bu da uygulamalar yaptıkça oluşacaktır.

Kitapta sunduğumuz örnekler, bugün okullarımızda yapılanlardan hem daha kısa, hem de daha anlamlıdır. Öğretmen arkadaşlarımızı büyük bir sıkıntıdan kurtarıcı niteliktedir. Bu örnekleri bulmakta ve açıklamaları yapmakta, yerli ve yabancı birçok örneği gözden geçirdim. Bunları, 1968 tarihli İlkokul Programı'nın istekleri doğrultusunda birleştirdim. Bunlarla, öğretimimizin, daha planlı ve programlı bir biçim alacağını söyleyebiliriz. Kitabımızda hayali düşünceler yerine, bilimsel sonuçlara (gerçeklere) ve günlük yaşam sorunlarına yönelik bir yöntem ve uygulama biçimi izlenmiştir .

Verilen örnekler arasında, öğretmenin kendi çalışmalarını nasıl değerlendirebileceğine ilişkin ölçütler de sunulmuştur. Bu ölçütler, hem öğretmenin kendi kendisini geliştirmesine yardım edecek, hem de teftiş yetkisine sahip olanların yapacağı çalışmalarda onlara bir ipucu da verecektir. Böylece, şimdiye kadar pedagojik kitaplarda yer alan kuramsal düşünceleri günlük kullanıma daha çok dönüştürdüğümü rahatlıkla söyleyebileceğimi sanıyorum.

Son olarak şunu söylemek isterim : Yukardaki özellikleriyle bu kitabım, İlkokul Programı'nın daha iyi anlaşılmasına ve bilinçlice uygulanmasına hizmet edecektir. Bu nedenle, yalnız öğretmen yetiştiren okulların öğrencileri değil, işbaşında bulunan öğretmenlerin özel öğretim yöntemleri ile ilgili sorunlarının istenen doğrultuda çözümlüne yardım edecektir.

Kitabımın bu dördüncü basımını, sayın meslektaşlarımın ilgisine yeniden sunar, çalışmalarında başarılar dilerim.

Ankara, 22.II.1981
Cavit BİNBAŞIOĞLU

ALTINCI BASIM İÇİN

Kitabımızın altıncı basımını yaptırmanın mutluluğunu duyuyorum. İlgisi gösteren değerli meslektaşlarıma teşekkür ederim. Beşinci basımdan sonra programlarda bir değişiklik olmadığı için, beşinci baskı aynen korunmuştur.

Sayın meslektaşlarımın ilgileri ne yeniden sunarım.

Ankara, 24.IV.1988
Cavit BİNBAŞIOĞLU

İçindekiler

	Sayfa
ÖNSÖZ	III - IV
1 — HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİ	1 — 37
Hayat Bilgisi Dersinin Niteliği	1 - 2
Hayat Bilgisi Dersinin Amaçları	3 - 4
Hayat Bilgisi Öğretimi ile İlgili Psikolojik Etkenler	4 - 8
Hayat Bilgisi Dersinin Konuları	9 - 10
Hayat Bilgisi Dersinin Öğretim Yöntemleri	10 - 16
Hayat Bilgisi Dersinde «Ünite» ve «Proje» Planları	16 - 32
Hayat Bilgisi Dersinin Değerlendirilmesi	32 - 33
Hayat Bilgisi Dersinin Araç ve Gereçleri	34 - 37
2 — SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ	38 - 58
Sosyal Bilgiler Dersinin Niteliği	38 - 42
Sosyal Bilgiler Dersinin Amaçları	42 - 45
Sosyal Bilgiler Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	45 - 47
Sosyal Bilgiler Dersinin Konuları	47 - 49
Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretim Yöntemleri	49 - 55
Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretim Planları ve Uygulanması	55 - 55
Sosyal Bilgiler Dersinin Değerlendirilmesi	55 - 56
Sosyal Bilgiler Dersinin Araç ve Gereçleri	57 - 58
3 — FEN BİLGİLERİ ÖĞRETİMİ	59 - 95
Fen Bilgileri Dersinin Niteliği	59 - 62
Fen Bilgileri Dersinin Amaçları	63 - 65
Fen Dersinin Konuları	65 - 68
Fen Bilgileri Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	68 - 75
Fen Bilgileri Dersinin Öğretim Yöntemleri	75 - 85
Fen Bilgileri Dersinin Planları	85 - 86
Fen Bilgileri Öğretiminin Nitelikleri	87 - 91
Fen Bilgileri Dersinin Değerlendirilmesi	91 - 92
Fen Bilgileri Dersinin, Araç ve Gereçleri	93 - 95

4 — DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK ÖĞRETİMİ	96 - 100
Din Bilgisi Dersinin Niteliği	96 - 97
Din Bilgisi Dersinin Amaçları	98 - 98
Din Bilgisi Dersinin Konuları	98 - 98
Din Bilgisi Dersinin Öğretim Yöntemleri	99 - 100
5 — TÜRKÇE ÖĞRETİMİ	101 - 178
Türkçe Dersinin Niteliği	101 - 102
Türkçe Dersinin Amaçları	102 - 103
A - İlkokuma - Yazma Öğretimi	103 - 124
İlkokuma - Yazma Dersinin Niteliği	103 - 104
İlkokuma - Yazma Dersinin Amaçları	104 - 104
İlkokuma - Yazma Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	104 - 109
İlkokuma - Yazma Dersinin Konuları	109 - 110
İlkokuma - Yazma Dersinin Öğretim Yöntemleri	110 - 117
İlkokuma - Yazma Öğretiminde Kullanılacak Harfler	117 - 117
Ders Planlarının Hazırlanması	117 - 123
İlkokuma - Yazma Dersinin Araç ve Gereçleri	123 - 124
B - Okuma Öğretimi	124 - 143
Okuma Dersinin Niteliği	124 - 125
Okuma Dersinin Amaçları	125 - 125
Okuma Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	125 - 132
Okuma Dersinin Konuları	132 - 133
Okuma Dersinin Öğretim Yöntemleri	133 - 140
Okuma Kusurları	140 - 141
Okuma Dersinin Planlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi	141 - 141
Okuma Dersinin Araç ve Gereçleri	141 - 142
C - Sözlü Anlatım Dersinin Öğretimi	143 - 148
Sözlü Anlatım Dersinin Niteliği	143 - 143
Sözlü Anlatım Dersinin Amaçları	143 - 144
Sözlü Anlatım Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	144 - 144
Sözlü Anlatım Dersinin Konuları	144 - 145
Sözlü Anlatım Dersinin Öğretim Yöntemleri	145 - 145
Söze Karışmayan Çocuklar	146 - 146
Sözcükleri Yanlış Kullanan Çocuklar	146 - 146
Söze Fazla Karışan Çocuklar	147 - 147
Sözlü Anlatımı Geliştirme Yöntemleri	147 - 148
D — Yazılı Anlatım (Tahrir) Dersinin Öğretimi	148 - 154
Yazılı Anlatım Dersinin Niteliği	148 - 148
Yazılı Anlatım Dersinin Amaçları	148 - 149
Yazılı Anlatım Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	149 - 150
Yazılı Anlatım Dersinin Konuları	151 - 151
Yazılı Anlatım Dersinin Öğretim Yöntemleri	151 - 153
Yazma Ödevlerinin Düzeltilmesi	153 - 154

E - Yazım (İmla) Dersinin Öğretimi	154 - 165
Yazım Dersinin Niteliği	155 - 155
Yazım Dersinin Amaçları	155 - 155
Yazım Dersiyile İlgili Psikolojik Etkenler	156 - 157
Yazım Dersinin Konuları	157 - 157
Yazım Dersinin Öğretim Yöntemleri	157 - 160
Yazın Yanlıklarının Düzeltilmesi	160 - 160
F - Dil Bilgisi Dersinin Öğretimi	160 - 165
Dil Bilgisi Dersinin Niteliği	161 - 161
Dil Bilgisi Dersinin Amaçları	161 - 162
Dil Bilgisi Dersiyile İlgili Psikolojik Etkenler	162 - 163
Dil Bilgisi Dersinin Konuları	163 - 163
Dil Bilgisi Dersinin Öğretim Yöntemleri	163 - 165
G - Şiir Okuma (İnşat) Dersi Öğretimi	165 - 168
Şiir Okuma Dersinin Niteliği	165 - 166
Şiir Okuma Dersinin Amaçları	166 - 166
Şiir Okuma Dersiyile İlgili Psikolojik Etkenler	166 - 167
Şiir Okuma Dersinin Konuları	167 - 167
Şiir Okuma Dersinin Öğretim Yöntemleri	167 - 168
H - Yazı Dersi Öğretimi	168 - 178
Yazı Dersinin Niteliği	168 - 168
Yazı Dersinin Amaçları	169 - 169
Yazı Dersiyile İlgili Psikolojik Etkenler	169 - 170
Yazı Dersinin Konuları	170 - 171
Yazı Dersinin Öğretim Yöntemleri	172 - 174
Yazı Öğretiminde Dikkat Edilecek Noktalar	174 - 176
Yazı Ödevlerinin Düzeltilmesi	176 - 176
Yazı Dersinin Planlanması	176 - 176
Yazı Dersinin Araç ve Gereçleri	176 - 178
- MATEMATİK ÖĞRETİMİ	179 - 207
A - Aritmetik Öğretimi	179 - 207
Aritmetik Dersinin Niteliği	180 - 181
Aritmetik Dersinin Amaçları	181 - 182
Aritmetik Dersiyile İlgili Psikolojik Etkenler	182 - 184
Aritmetik Dersinin Konuları	184 - 185
Aritmetik Dersinin Öğretim Yöntemleri	185 - 198
B - Geometri Öğretimi	198 - 203
Geometri Dersinin Niteliği	199 - 199
Geometri Dersinin Amaçları	199 - 200
Geometri Dersiyile İlgili Psikolojik Etkenler	200 - 201
Geometri Dersinin Konuları	201 - 201
Geometri Dersinin Yöntemleri	201 - 203
Matematik Problemlerinin Çözülmesi	203 - 2050

Matematik Dersinin Planlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi	205 - 205
Modern Matematik Öğretimi İle İlgili Eğilimler	205 - 206
Matematik Derslerinde Kullanılan Araç ve Gereçler	206 - 207
7 — RESİM - İŞ ÖĞRETİMİ	208 - 218
Resim - İş Dersinin Amaçları	209 - 209
Resim - İş Dersinin Niteliği	208 - 209
Resim - İş Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	210 - 213
Resim - İş Dersinin Konuları	213 - 213
Resim İş Dersinin Öğretim Yöntemleri	214 - 216
Resim - İş Dersinin Planlanması ve Öğretimi	216 - 217
Resim - İş Dersinin Araç ve Gereçleri	217 - 218
8 — MÜZİK ÖĞRETİMİ	219 - 225
Müzik Dersinin Niteliği	219 - 220
Müzik Dersinin Amaçları	220 - 220
Müzik Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	220 - 221
Müzik Dersinin Konuları	221 - 222
Müzik Dersinin Öğretim Yöntemleri	222 - 224
Müzik Dersinin Planlanması ve Değerlendirilmesi	224 - 224
Müzik Dersinin Araç ve Gereçleri	225 - 225
9 — BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETİMİ	226 - 230
Beden Eğitimi Dersinin Niteliği	226 - 227
Beden Eğitimi Dersinin Amaçları	227 - 228
Beden Eğitimi Dersiyle İlgili Psikolojik Etkenler	228 - 228
Beden Eğitimi Dersinin Konuları	229 - 229
Beden Eğitimi Dersinin Öğretim Yöntemleri	229 - 230
Beden Eğitimi Dersinin Planlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi	230 - 230
Beden Eğitimi Dersinin Araç ve Gereçleri	230 - 230
KAYNAKÇA	231 - 232